

1. Documenten

07 (B) Communicatie- en participatieplan afvalscheiding

Pag. 2

07.1 Offerte communicatie- en participatietraject scenariokeuze

Pag. 5

Collegebesluit

Collegevergadering: 24 januari 2017

ONDERWERP

Communicatie- en participatieplan afvalscheiding

SAMENVATTING

Voorgesteld wordt in te stemmen met het communicatie- en participatieplan afvalscheiding. De campagne is vooral gericht op bewustwording en draagvlak. Inwoners wordt om input en advies gevraagd via een enquête en een bijeenkomst. Ook wordt een afvalbattle georganiseerd.

Voorgesteld wordt de Jonge Milieu Advies in te huren voor ondersteuning bij het communicatietraject en de kosten hiervoor ten laste te brengen van het reguliere budget voor afvalinzameling.

BESLUIT B&W

1. In te stemmen met het communicatie- en participatieplan afvalscheiding;
2. De opdracht voor ondersteuning bij het communicatietraject te verlenen aan de Jonge Milieu Advies;
3. De kosten voor deze externe ondersteuning ten laste te brengen van het reguliere budget voor afvalinzameling;
4. Deze besluiten voor te leggen aan de Commissie Ruimte voor hun zienswijze (B-stuk).

INLEIDING

In de Nota duurzaamheid 2016-2020 is de doelstelling beschreven om in 2020 een afvalscheidingspercentage van minimaal 75% te behalen en de hoeveelheid restafval te verminderen tot maximaal 100 kg per inwoner per jaar; met een verdere afname naar 30 kg in 2025.

Samen met Meerlanden zijn meerdere scenario's uitgewerkt en doorgerekend. Op 15 november 2016 heeft het college besloten:

- Een scenario uit te werken waarbij de milieudoelstelling in 2020 minimaal gehaald wordt.
- Inwoners te laten meedenken over het gewenste scenario via een enquête.

Deze besluiten zijn besproken in Commissie Ruimte op 8 december 2016.

Conclusie van de voorzitter: HBB en de VVD hebben een voorkeur voor scenario 1. D66 en GL hebben een voorkeur voor scenario 2b. Het CDA heeft geen voorkeur. De commissie noemt een aantal belangrijke aandachtspunten: communicatie, draagvlak, verwachtingsmanagement en de wijze waarop burgers betrokken worden: een enquête of een (andere) vorm van participatie.

Wethouder Nieuwland gaat met deze aandachtspunten aan de slag, neemt de overige genoemde aandachtspunten mee en komt op korte termijn terug naar de commissie met informatie over het proces.

Om met communicatie een gewenste houding of gedrag te bevorderen moeten er andere instrumenten worden ingezet. Door een nieuwe vorm van afvalscheiding te kiezen worden inwoners sowieso 'gedwongen' om hun gedrag te veranderen. Inwoners moeten goed worden geïnformeerd waarom er iets veranderd. Dit moet resulteren in gedragsverandering. Communicatie kan bijdragen aan het stimuleren van gewenst gedrag door meer bewustwording.

Het communicatie- en participatieplan is uitgewerkt. Om de doelstelling te kunnen halen, zijn we afhankelijk van het gedrag van inwoners. Daarom is het van belang dat zij aangeven wat

Collegebesluit

Collegevergadering: 24 januari 2017

voor hen het beste werkt. Een ander doel is probleemgevallen boven water te krijgen, zodat hier bij de keuze rekening mee gehouden kan worden.

Er is externe partij geselecteerd voor input en ondersteuning tijdens de campagne. Het voorgestelde communicatie- en participatietraject is als bijlage toegevoegd. De campagne is vooral gericht op bewustwording en draagvlak. Dit bestaat uit drie onderdelen:

1. enquête
2. bijeenkomst
3. afvalbattle

MOTIVERING

1.1 Inwoners adviseren over het beleid

Verwachtingsmanagement is een belangrijk aandachtspunt. Het gaat om de hoeveelheid ruimte die aan participanten wordt geboden gedurende het proces. Er moet duidelijkheid zijn over de mate van invloed op de keuze van raad en college. Voor dit proces is 'adviseren' de meest passende participatievorm. Inwoners en organisaties worden gevraagd input te leveren en mee te denken, maar er is al een bepaalde lijn gekozen en uiteindelijk beslist de gemeenteraad. Er is dus geen sprake van echt coproduceren of (mee)beslissen. Deze campagne is vooral bedoeld voor draagvlak, gericht op input voor keuze (raadgevend, niet bindend) en ondersteunend door bewustwordingsacties.

De focus ligt in eerste instantie op het behalen van de doelstellingen van 2020, liefst nog eerder. Maar inwoners wordt direct gevraagd mee te denken hoe het nog beter kan, omdat de doelstelling voor 2025 nog veel ambitieuzer is.

1.2 Bewonersonderzoek via een enquête

Het bewonersonderzoek wordt afgenomen middels een schriftelijke enquête waarbij een representatief deel van de bewoners uitgenodigd worden deel te nemen. Daarnaast wordt de enquête ook digitaal uitgezet. Bewoners worden op de hoogte gebracht van de enquête via de gebruikelijke gemeentelijke communicatie kanalen. De digitale methode draagt er aan bij dat alle bewoners de mogelijkheid krijgen hun mening te geven. Belangrijke input komt ook van verschillende belangengroepen en –verenigingen.

In de enquête wordt niet direct gevraagd naar een voorkeur tussen de scenario's uit het onderzoek. In de enquête wordt getoetst wat de algemene opvattingen zijn omtrent afval en duurzaamheid door stellingen voor te leggen die betrekking hebben op de afvaldriehoek (milieurendement-kosten-serviceniveau). Hieruit blijkt welk van de argumenten 'milieu', 'kosten' of 'service' de belangrijkste drijfveer vormen voor de inwoners om maximaal bij te dragen aan afvalscheiding.

De onderwerpen die in de enquête behandeld worden betreffen

1. Algemene kenmerken respondent ter analyse van betrouwbaarheid en representativiteit
2. Houding ten opzichte van huidige inzameling
3. Gebruik huidige inzamelsysteem
4. De wijze waarop de inwoners te motiveren zijn om beter te scheiden

1.3 Iedereen mag meedenken tijdens een bijeenkomst

Iedereen die geïnteresseerd is kan zich opgeven voor een bijeenkomst. Na een inleiding over de kaders, doelstelling en uitslag van de enquête zullen de aanwezigen in groepen worden verdeeld gebaseerd op gelijke woonsituatie. Ze gaan met elkaar brainstormen over de manieren waarop de hoeveelheid restafval omlaag kan en de service voor grondstoffen beter zou kunnen. Er is ook ruimte voor alle overige opmerkingen. Aan het einde van de bijeenkomst presenteren de inwoners aan elkaar hun ideeën en opmerkingen.

Collegebesluit

Collegevergadering: 24 januari 2017

1.4 Afvalbattle draagt bij aan bewustwording

Naast een enquête en een bijeenkomst zijn aanvullende acties nodig om te werken aan kennisvergroting en bewustwording. Hierbij is preventie een belangrijk thema. De invulling van dit onderdeel is nu nog niet volledig uitgewerkt. Er wordt gedacht aan een campagne zoals 100-100-100 (100 gezinnen – 100 dagen – 100% afvalvrij). Mogelijk wordt dit nog toegevoegd aan de opdracht van de Jonge Milieu Advies.

2.1 De Jonge Milieu Advies heeft veel ervaring

De Jonge Milieu Advies is een partij met jarenlange ervaring op het gebied van afval-/grondstoffenbeleid en communicatie. Ze hebben onder andere de transitie van de afvalinzameling bij de gemeente Lisse begeleid.

FINANCIËN

De kosten voor externe ondersteuning bedraagt € 5.720. Mogelijk komen hier nog kosten bij voor de begeleiding van de afvalbattle. De kosten voor externe inhuur komen voor rekening van het reguliere budget voor restafval. Een mogelijke overschrijding van het budget in 2017 komt ten laste van de Voorziening afvalstoffenheffing.

JURIDISCH KADER

- *Wet milieubeheer*
- *Afvalstoffenverordening Heemstede 2010*

PLANNING/UITVOERING

Deze planning beperkt zich tot het communicatietraject. Een meer gedetailleerde planning voor de periode februari-mei is te vinden in de bijlage.

	2017												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Collegebesluit communicatieplan													
Commissie Ruimte (16-2)													
Enquête													
Bewonersbijeenkomst													
Afvalbattle													
Bestuurlijke besluitvorming (Raad)													
Communicatie over de uitvoering													

De uitvoeringsplanning is sterk afhankelijk van het uiteindelijke scenario. Grootschalige wijzigingen van de afvalinzameling kosten een aanzienlijke voorbereidingstijd en gedegen communicatie.

DUURZAAMHEID

De verbetering van de afvalscheiding is een belangrijk onderwerp uit de Nota duurzaamheid 2016-2020.

BIJLAGEN

Kenmerk 686387 Offerte de Jonge Milieu Advies

OFFERTE ONDERSTEUNING
COMMUNICATIE- EN
PARTICIPATIETRAJECT
SCENARIOKEUZE

Gemeente
Heemstede

OFFERTE ONDERSTEUNING COMMUNICATIE- EN
PARTICIPATRIETRAJECT SCENARIOKEUZE

Gemeente Heemstede

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Plan van aanpak	4
3. Werkzaamheden	6

1. Inleiding

De gemeente Heemstede heeft in Nota Duurzaamheid 2016-2020 beschreven om in 2020 een afvalscheidingspercentage van minimaal 75% te behalen en de hoeveelheid restafval te verminderen tot maximaal 100 kg per inwoner per jaar.

Om deze doelstelling te behalen heeft de gemeente, samen met de Meerlanden, meerdere scenario's uitgewerkt en doorgerekend. Dit heeft geresulteerd in twee scenario's:

- Een derde rolemmer voor alle huishoudens. PMD wordt hiermee aan huis ingezameld en de frequentie van restafval gaat omlaag
- Omgekeerd inzamelen. Hierbij ligt de focus op het inzamelen van recyclebare materialen in plaats van op restafval. De grondstoffen worden aan huis ingezameld en het ongescheiden restafval worden naar een ondergrondse voorziening in de buurt gebracht. In dit scenario bestaat ook nog de mogelijkheid om een tarief in te stellen op het ontdoen van restafval, oftewel het invoeren van diftar.

Uiteindelijk wil de gemeente één van deze scenario's kiezen. Daarbij wil de gemeente graag de bewoners in het beslistraject betrekken in de rol van adviseur bij de eindspraak, oftewel in de derde trede van de participatieladder. Hiermee wenst de gemeente draagkracht voor het te kiezen scenario te krijgen onder de inwoners.

De gemeente zoekt ondersteuning bij de uitvoering van dit participatie traject. Daartoe is JMA uitgenodigd om hiervoor een offerte op te stellen.

2. Plan van aanpak

In dit traject zal JMA de ondersteunende rol invullen en inhoudelijke invulling geven aan de verschillende onderdelen. Een projectgroep bestaande uit een adviseur van JMA, een inhoudelijke medewerker op het gebied van afval en een medewerker communicatie zal worden opgesteld.

De gemeente heeft aangegeven de voorkeur te hebben voor een traject waarbij in eerste instantie iedereen de kans krijgt om zijn mening te geven, gevolgd door een onderdeel waarin met zeer betrokken bewoners een verdiepingsslag gemaakt wordt. Daarbij dient in acht genomen te worden dat de input van de inwoners slechts raadgevend is en niet bindend.

JMA stelt daartoe de volgende aanpak voor:

Bewonersonderzoek

Het bewonersonderzoek wordt afgenomen middels een schriftelijke enquête waarbij een representatief deel van de bewoners uitgenodigd worden deel te nemen. De steekproefgrootte voor een representatief onderzoek onder ca. 11.000 huishoudens is circa 375¹ respondenten. Bij een respons van 30% zullen minimaal 1.250 bewoners aangeschreven dienen te worden².

¹ Bij 375 respondenten is het betrouwbaarheidsniveau 95%.

² Indien de gemeente Heemstede beschikt over een burgerpanel is dat een mogelijk alternatieve route voor het uitvoeren van een bewonersonderzoek.

Daarnaast zal de enquête ook digitaal uitgezet worden. Bewoners worden op de hoogte gebracht van de enquête via de gebruikelijke gemeentelijke communicatie kanalen. De digitale methode draagt er aan bij dat alle bewoners de mogelijkheid krijgen hun mening te geven.

Belangrijk in de gemeente zijn ook de verschillende belangengroepen en –verenigingen die namens hun achterban hun principes kenbaar maken. JMA stelt voor deze groepen ofwel persoonlijk uit te nodigen de enquête in te vullen namens hun achterban of er anderszijds op toe te zien dat hun input uit alle reacties te filteren is.

JMA ziet er op toe dat er onderscheid te maken is tussen de reacties die binnenkomen als gevolg van de persoonlijke uitnodiging en de reacties die anderszijds zijn binnengekomen.

In de scenario's die doorgerekend zijn is nog geen rekening gehouden met de inwoners van hoogbouw en de wijze waarop zij kunnen bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van de gemeente. De inzamelsystemen verschillen tussen de diverse hoogbouwwooningen. Met behulp van de input van de inwoners kan toegewerkt worden naar het instellen van één gelijksoortig systeem.

De enquête zal gevraagd welke systeemvoorkeuren de inwoners hebben, maar daarbij wordt ook getoetst wat de algemene opvattingen omtrent afval en duurzaamheid zijn door stellingen voor te leggen die betrekking hebben op de afvaldriehoek (milieurendement-kosten-serviceniveau). Hieruit blijkt welk van de argumenten 'milieu', 'kosten' of 'service' de belangrijkste drijfveer vormen voor de inwoners om maximaal bij te dragen aan afvalscheiding.

De onderwerpen die in de enquête behandeld worden betreffen

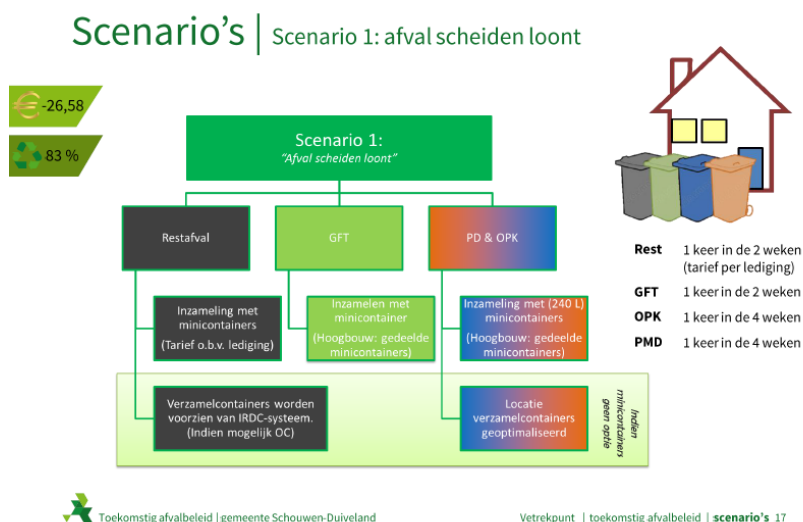
1. Algemene kenmerken respondent ter analyse van betrouwbaarheid en representativiteit
2. Houding ten opzichte van huidige inzameling
3. Gebruik huidige inzamelsysteem
4. De wijze waarop de inwoners te motiveren zijn om beter te scheiden

Bewonersbijeenkomst

Iedereen die geïnteresseerd is om een bewonersbijeenkomst bij te wonen is hiervoor uitgenodigd. De inwoners krijgen de mogelijkheid zich op te geven via de enquête, en ontvangen dan een persoonlijke uitnodiging. Daarnaast zal ook de mogelijkheid geboden worden zich direct aan te melden door een algemene oproep. De bijeenkomst zal ingeleid worden met een presentatie door de gemeente of JMA waarin de kaders van het nieuwe afvalbeleid duidelijk werden gesteld en de VANG-doelstelling centraal staat. De uitkomsten van de bewonersenquête zal daarna worden gedeeld, waarna de bewoners in groepen zullen worden verdeeld gebaseerd op gelijke woonsituatie. In groepen gaan ze met elkaar brainstormen over de manieren waarop de hoeveelheid restafval omlaag kan en de service voor grondstoffen beter zou kunnen. Dit wordt per stroom apart bekeken voor PMD (plastic, blik en drankkartons), groenafval, snoeihout, papier en restafval. Er is ook ruimte voor alle overige opmerkingen. Aan het einde van de bijeenkomst (avond) presenteren de inwoners aan elkaar hun ideeën en opmerkingen.

In de enquête en tijdens de presentatie zal zoveel mogelijk informatie in grafische vorm gegeven worden. Denk hierbij aan het eenvoudig inzichtelijk maken van de inhoud van de restafvalbak of hoe de veranderingen van het inzamelsysteem er uit zien en wat de effecten op afvalstoffenheffing (indicatief) en scheidingspercentage kunnen zijn.

Figuur 1: voorbeeld van presentatie scenario's

3. Werkzaamheden

Het participatietraject, bestaande uit de enquête, de bewonersbijeenkomst en het herhaaldelijk informeren over de wijzigingen in het inzamelsysteem en de mogelijkheid hier inspraak op te hebben, moet afgerond zijn voor juni 2017, wanneer het raadsbesluit genomen moet worden.

De planning ziet er in concept als volgt uit:

- Week 5: Opdrachtverlening
- Week 7: Startoverleg. Een concept vragenlijst, aangeleverd door JMA, is hier aan voorafgaande reeds opgesteld en wordt besproken en aangevuld met verdere wensen van de gemeente. Verder wordt ook de planning, taakverdeling verder afgestemd.
- Week 8: concept enquête met begeleidende brief, en eventueel persstukje, voor de aan te schrijven bewoners naar de gemeente, waarbij de gemeente gevraagd wordt hierop te reageren;
- Week 9 t/m 13: Drukken en versturen enquêtes per post, plaatsen van internetlink op website.
- Week 10-11: Herinneringen publiceren doen van enquête
- Week 13: Sluiten enquête en opmaken resultaten. Gemeente voert de retour gekomen papieren enquêtes in of stuurt deze per pakket naar JMA die ze handmatig invoert.
- Week 15: concept presentatie voor bewonersbijeenkomst, waarbij gemeente gevraagd wordt hierop te reageren.
- Week 17: Bewonersbijeenkomst begeleiden
- Week 18: verwerken resultaten bewonersbijeenkomst en opleveren.

Tijdbesteding en kosten

Werkzaamheden	Dagdelen
Startoverleg	1
Opstellen concept enquête met concept begeleidende brief	3
Aanpassen vragenlijst naar aanleiding van opmerkingen en wensen van de gemeente	1
Analyse van de resultaten	3
Opstellen presentatie bewonersbijeenkomst	1
Begeleiden bewonersbijeenkomst (uitgaande van één middag of avond)	1
Verwerken resultaten	1
Rapportage	1
Opstellen diverse persberichten (bv. Aankondiging met brede uitnodiging, terugkoppeling resultaten, uitnodiging bewonersbijeenkomst)	1
Totaal exclusief opties	13

Optionele werkzaamheden, indien door JMA te verzorgen	Aantal	Eenheidsprijs	Kosten
Terugontvangen enquêtes verwerken	375	€ 2,-	€ 750,-
Totaal			

Optionele werkzaamheden	Dagdelen
Extra bewonersbijeenkomsten (per middag of avond)	1
Extra bezoek voor overleg op locatie op verzoek van de gemeente	1

Voor de uitvoering van beschreven werkzaamheden wordt een ervaren adviseur van JMA ingezet. Het tarief voor de inzet is € 440,-, exclusief BTW, per dagdeel, conform de raamovereenkomst van JMA met Stichting Rijk. Een dagdeel is 4 uren. Voor het participatietraject exclusief bijkomende optionele kosten bedragen de kosten op basis van 13 dagdelen € 5.720,- exclusief BTW.

De geschatte bijkomende kosten voor het terugontvangen en verwerken van de schriftelijke antwoorden worden geschat op €750,- exclusief BTW. Wij stellen u voor dit bedrag op nacalculatiebasis te verrekenen, voor zover de gemeente dit door JMA wil laten verzorgen. De gemeente kan dit ook zelf verzorgen. JMA zal dan voor een duidelijke instructie zorgdragen.

De betalingscondities van de genoemde kosten zijn als volgt. Direct na opdrachtverlening wordt 50 procent van de kosten gefactureerd. Na afronden van de werkzaamheden en oplevering van de definitieve rapportage wordt het resterende bedrag gefactureerd, waarbij de optionele werkzaamheden zullen worden verrekend op basis van een specificatie van werkelijke aantallen en de vermelde eenheidsprijzen.

Op dit voorstel zijn de Algemene inkoopvoorwaarden voor leveringen en diensten voor gemeenten die deelnemer zijn in Stichting RIJK van toepassing..

